

РОЗДІЛ 3. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

ПРОЄКТНА РОБОТА НА ЗАНЯТТЯХ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ
PROJECT WORK AT THE SESSIONS OF FRENCH LANGUAGE
IN HIGHER SCHOOL

У статті проаналізовано можливості використання методу проєктів у самостійній роботі здобувачів вищої освіти з оволодіння франкомовною комунікативною компетенцією, охарактеризовано зміст діяльності здобувача і викладача на різних етапах виконання проєкту відповідно до рівня самостійності; також запропоновано модель педагогічної взаємодії між викладачами і здобувачами, етапи вибору ефективних засобів з метою оволодіння французькою мовою. Спираючись на досвід франкомовних та українських науковців, автор намагається показати користь від практичного застосування методу проєктів під час занять з французької мови в системі викладач вищого навчального закладу – здобувачі вищої освіти. Автор стверджує пріоритетність методу проєктів в французькій мові. Використання цього методу може надати подальший поштовх для організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Завдяки цьому методу цілком можливо вдосконалювати рівень володіння мовною, мовленнєвою, соціокультурною та загальнонавчальною (стратегічною) компетенцією. Досвід роботи у вищих навчальних закладах дозволяє автору зазначити, що пріоритетним підходом є демонстрація (візуалізація) навчального матеріалу. Здобувачі вищої освіти у процесі навчання набувають дослідницький досвід, всебічно використовуючи метод проєктів вони реалізують власний інтерес до предмету вивчення. Актуалізація навчально-пізнавальної діяльності призводить до конкретних практичних дій, розширяє коло знань про предмет дослідження. Крім того, це створює умови для розвитку особистості та самореалізації. Метод проєктів надихає на творче, критичне мислення, формує вміння взаємодіяти в колективі, а це, в свою чергу, призводить до соціалізації особистості. Автор вважає, що метод проєктів у самостійній роботі здобувачів вищої освіти цілком здатен забезпечити підвищення рівня мотивації до подальшого вивчення французької мови, яка є однією із світових мов.

Ключові слова: метод проєктів, викладачі, здобувачі вищої освіти, франкомовна комунікативна компетенція, самостійна робота.

The article analyzes possibilities of project work in autonomous activities of acquirers of higher education during mastering of French communicating competence; it is characterized the contents of the activities of acquirer and lecturer at different stages of project fulfilling according to the level of autonomy; also it is proposed a model of a pedagogical interaction between lecturers and acquirers, as well as stages of choice of efficient methods of mastering French. Using the experience of both French-speaking and Ukrainian scientists the author attempts to demonstrate merit of practical application of project work during French classes, within the system «higher educational institution lecturer – higher education acquirers». The author affirms priority of project work in French. Usage of this method can give further impulse for organization of autonomous work among acquirers. Thanks to this method it is quite possible to master level of knowledge of linguistic, speaking, social-cultural, and general educational (strategic) competence. Working experience at higher educational institutions allows the author to submit priority of approach of demonstration (visualization) of the teaching materials. Acquirers of higher education in the process of teaching obtain a researcher's experience; by using project work widely they fulfill their own interest to the research object. Actualization of teaching and cognitive activities leads to concrete practical actions expands outlook in the context of research object. Besides, it creates possibilities for development of individuality and self-realization. Project work inspires creative and critical thinking, forms ability to interact in collective which consequently leads to socialization of personality. The author thinks that project work in autonomous activities of higher education acquirers able to guarantee raise of level of motivation to further learning French language which is one of the world languages.

Key words: project work, lecturers, searchers of higher education, French speaking communicative competence, autonomous work.

УДК 811.111:37.091.313:378.147
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/67.2.24>

Несін Ю.Н.,

канд. пед. наук,
доцент кафедри публічного управління,
права та гуманітарних наук
Херсонського державного аграрно-
економічного університету

Постановка проблеми у загальному вигляді. Концепція модернізації української освіти визначає мету та завдання вищої освіти й підкреслює необхідність орієнтації освітньої галузі не тільки на засвоєння здобувачами певної теоретичної суми знань, але й на розвиток практичних вмінь та навичок. Вивчення французької мови як однієї з найважливіших й найвпливовіших мов світу має всебічно розвивати особистість кожної людини. Індивідуальність здобувача вищої освіти, розвиток пізнавальних та творчих здібностей, відповідальність за

результати навчання – все це лежить не тільки на плечах того, хто навчається, а й певною мірою, на викладачеві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Низка українських вчених і дослідників, серед яких ми можемо відзначити Беха П., Бима І., Биркуна Л., Гору Т., Литвяка О., Логвіна В., Матковського Й., Онопрієнко О. та інших, опікуються вищезазначеною проблематикою. Франкомовні науковці К. Барт-Мелконян, Ж. Бордо, М. Верделян, Р. Вон, Т. Гроссе, Р. Давід, Ж.-Ф. Девемі, Ф. Домінік, Е. Массакре, Ж. Л. Поже, А.-С. Шамбест

підкреслюють важливість використання проєктної діяльності на заняттях французької мови.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. Ми вважаємо, що проєктна робота на заняттях французької мови не дуже поширена на шпальтах наукової літератури, тому спробуємо висвітлити це з нашої точки зору з огляду на тридцяти п'ятирічну безперервну педагогічну діяльність.

Мета статті. Актуальність сучасної педагогічної проблеми, її теоретична і практична значущість зумовили вибір й мету нашої статті – висвітлення безперечних переваг проєктної діяльності на заняттях французької мови.

Виклад основного матеріалу. Компетентнісно спрямована освіта створює передумови для індивідуалізації та диференціації навчання, забезпечує запровадження особистісно орієнтованих педагогічних технологій, розвиток комп'ютерної обізнаності, поглиблення практичної та творчої доміант навчальної діяльності в царині французької мови.

Перед вищою школою постає необхідність застосування різноманітних технологій для подальшого становлення здобувача вищої освіти як суб'єкта й проєктувальника життя, створення життєвого простору, спрямованого на розвиток й саморозвиток компетентної, конкурентоспроможної, креативної особистості. Варто додати й європейську (відповідно, французьку) мотиваційну складову – бажання вчитися, бути переможцем, уміння будувати власну навчальну й життєву траєкторію.

Діяльність в системі викладач ↔ молодь є однією з тих технологій, завдяки якій здобувачі вищої освіти мають бути гнучкими, мобільними; вони повинні вміти інтегруватись у динамічне суспільство, презентувати себе на ринку праці, критично мислити, генерувати нові ідеї, приймати нестандартні рішення, творчо мислити, уміти знаходити й аналізувати інформацію, одержану з різних джерел, застосовувати її для індивідуального розвитку та самовдосконалення, бути здатними вибрати з численних альтернатив найоптимальніший варіант. Самостійна робота при цьому має дуже важливе значення.

Виконати таке соціальне замовлення держави можна, використовуючи проєктну діяльність на заняттях французької мови. Найактуальніша проблема сучасної вищої школи – здатність мобілізувати знання в реальній життєвій ситуації. Давно відомо, що проєктна робота – дієвий засіб розвитку творчої активності молоді.

Модель педагогічної взаємодії між викладачами і здобувачами ми розглядаємо в площині $P \leftrightarrow E$, $P \leftrightarrow D$, $P \leftrightarrow Gr.$, де P – professeur (професор, викладач), E – étudiant(e) (здобувач/ка вищої освіти), D (дует, пара), $Gr.$ – (група). Діяльність

здобувача і викладача на різних етапах виконання проєкту (допроєктна, проєктна, післяпроєктна) має бути узгодженою й цілеспрямованою.

Допроєктна робота включає в себе продумання та розробку чіткого, скоординованого плану дій з урахуванням попередньої підготовки молоді, виділеного часу, практичної значущості. Також важливо подумати про терміни виконання.

Проєктна діяльність важлива своїм результатом – альбомними проєктами (пошуковими чи творчими), постерами, плакатами, малюнками, картами, таблицями, колажами, фотоколажами. Можна створити інформаційні проєкти: газетні статті, репортажі, анкети, туристичні проспекти, рекламні буклети, телеанонси. Не забуваємо також про рольово-ігрові проєкти: інтерв'ю, драматизації; творчі: оповідання, вірші, листи, описи, есе, нариси, вітальні листівки; науково-дослідні: доповідь, реферат, теза, стаття, презентація в Power Point.

Післяпроєктна діяльність – аналіз виконаної роботи з усуненням попередніх помилок, розставлення акцентів, прогнозування наступної проєктної діяльності.

Разом з тим можна визначити чотири етапи реалізації проєкту – підготовчий, виконавчий, презентаційний, підсумковий.

Нині особливо актуальною стала проблема набуття здобувачами вищої освіти творчого самостійного досвіду. Суспільству потрібна інтелектуально й соціально компетентна особистість, здатна самокритично мислити, успішно діяти, застосовувати набуті знання в нестандартних ситуаціях, не ординарно розв'язувати проблеми, створювати нове. Навчальні методи й прийоми мають бути спрямовані на розвиток самостійності в прийнятті рішень, уміння побачити й сформулювати проблему, знаходити способи її вирішення, робити аргументовані висновки, зіставляти свої варіанти розв'язання проблеми з аналогічними або альтернативними.

Заняття будуть максимально продуктивними лише тоді, коли здобувачі вищої освіти чітко розуміють конкретну практичну важливість вивченого матеріалу й знають, що вимагатиметься від них на заняттях, а згодом й на заліках або іспитах. Пропонуючи тему для спілкування чи тематику проєктної роботи французькою мовою, ми ставимо за мету допомогти молоді усвідомити, де і як можна використати здобуті знання. Одне з головних завдань проєктної діяльності – зацікавити, викликати позитивні емоції, навчити робити прогнози. Викладач вищої школи має створювати природні життєві ситуації, щоб ті, хто навчається, змогли використати знання з користю для себе, набули впевненості у своїх силах. Оскільки більшість людей на планеті Земля – візуали, то виникає потреба використання наочності під час занять.

Розглянемо проєктну роботу як засіб розвитку творчої активності здобувачів вищої освіти. Проєкт – це близький до ідеального засіб і метод навчання креативності. Проєктна діяльність допомагає молоді продуктивно співпрацювати, творчо використовувати знання французької мови, адже її завдання базуються не на вивченні навчальних тем, а на обговоренні актуальних проблем країни, мова якої вивчається, а саме:

- міграційна політика;
- мовна політика;
- гендерна політика;
- взаємовідносини Франції з Україною;
- взаємовідносини Франції з країнами ЄС;
- взаємовідносини Франції з франкомовними країнами;
- взаємовідносини Франції із заморськими володіннями;
- пенсійна реформа;
- старіння нації.

Бонус цієї роботи в тому, що у здобувачів вищої освіти зі слабкими мовними навичками з'являється можливість проявити нелінгвістичні здібності. Здійснення проєкту – найвдаліший метод розвитку креативності, найефективніша форма залучення до дослідної, пошукової роботи, можливість спонукати до експерименту, знаходження нових шляхів розв'язання тих чи інших питань.

Мета проєктної роботи – дати можливість кожному й кожній якнайкраще проявити себе, продемонструвати свої творчі здібності, використовуючи при цьому набуті знання з лексики й граматики. Поділитися власним життєвим досвідом, розкрити в собі й своїх друзях нові таланти, позбутися багатьох комплексів, мати на все свій погляд і не боятися його обстоювати, навчитися слухати думки інших і поважати чужі переконання – все це притаманно проєктам. Всі мають бути залучені до цієї праці, незважаючи на рівень знань, бо головним є не тільки результат, а й сам процес роботи.

Такий вид діяльності дає змогу здобувачам вищої освіти виступати в ролі авторів, творців, підвищує їхній творчий потенціал, розширює загальний світогляд, покращує рівень володіння французької мови, розвиває навички самостійної діяльності, забезпечує високу мотивацію та має загальноосвітню цінність, адже молодь пише й говорить про себе та свої інтереси, свою родину, дім чи уподобання. З одного боку, ця робота вимагає інтерактивних знань, тобто знань з інших предметів, а з іншого – розвиває ініціативність, незалежність, самостійність, уяву, дослідницькі навички, здатність працювати індивідуально, в парі, в групі.

Відомі українські вчені Волкова Н., Дичківська І., Фіцула М. ратують за впровадження проєктної

діяльності в освітній процес [1, 2, 4]. Їхнє впровадження йде в контексті сучасних освітніх тенденцій, загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання [3]. Сучасні автентичні франкомовні підручники на кшталт: «Без кордонів 1», «Без кордонів 2», «Красиве місто 1», «Піксель 1» мають низку вправ на створення проєктів [5, 6, 7, 8]. Отже, франкомовна комунікативна компетенція тільки виграє від їхнього використання.

Психолого-педагогічні аспекти творчості здобувачів вищої освіти найбільш яскраво виділяються під час застосування методу проєктів і вони виявляються в:

- високому рівні комфортності під час підготовки підсумкової роботи;
- наступності навичок (від простого до складного), що відпрацьовуються на базі засвоєних раніше знань;
- активному застосуванню покрокових стратегій (алгоритмів) творчості;
- можливості для здобувачів вищої освіти самостійно розпоряджатися часом, відведеним на підготовку проєкту.

Застосовувати метод проєктів можна з молоддю з різним рівнем підготовки, різними здібностями, потребами та інтересами. Під час групової роботи над проєктом часто з'являються можливості зробити власний, відмінний від інших, внесок у загальний проєкт. Важливо, щоб діяльність кожного була об'єктивно оцінена: тоді здобувачі вищої освіти відчують впевненість у своїх силах і знаннях та отримують позитивну мотивацію продовжувати роботу далі. Головне – відчуття здобувачами вищої освіти успішної реалізації виконаної роботи.

Висновки. Підводячи підсумки, зазначимо, що практичне використання проєктної діяльності позитивно впливає на здобувачів вищої освіти, така робота також йде на користь і викладачу. Заклади вищої освіти України, де вивчається французька мова, можуть з користю для себе робити різноманітні проєкти. Навчаючись на них, можна швидше пристосуватись до загальноєвропейських та світових стандартів взагалі й до франкомовних стандартів зокрема. Крім того, проєктна діяльність ніколи не буде зайвою під час підготовки й складання іспитів на знання французької мови (екзамени ДЕЛЬФ і ДАЛЬФ).

Наші наукові дослідження не будуть обмежуватися аналізом тільки проєктної діяльності з використанням автентичних франкомовних підручників, в наших планах на майбутнє подальший розгляд педагогічних процесів, пов'язаних із Францією та франкомовними країнами.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. 3-тє вид., стер. Київ : Академвидав, 2009. 616 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
4. Фіцула М. М. Педагогіка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Академвидав, 2007. 560 с.
5. Cuni F., Johnson A-M. Belleville 1: livre de l'élève. CLE international. Paris, 2004. 144 p.
6. Dominique Ph. Sans frontières 2: livre de l'élève. CLE international. Paris, 2023. 224 p.
7. Favret C. Pixel 1. Méthode de français: livre de l'élève. Paris, 2011. 80 p.
8. Verdelhan M., Dominique Ph. Sans frontières 1: livre de l'élève. CLE international. Paris, 2023. 160 p.